

innehåller samma förled, nämligen *Stoðbiarn*. Detta sistnämnda namn är belagt på två andra runristningar, bägge uppländska: L 131 Bälunge k:a och L 242 Bräcksta, Tensta sn.

Om namnet *Vidbiorn* se v. Friesen i *UFT*, bd 9, 1924, s. 360; jfr U 280 och Sö 226. Endast denna runristning är signerad av *Vidbiorn*, vilken emellertid med all sannolikhet också har utfört U 530 och U 579, se S. B. F. Jansson, *Runinskrifter i Nortäljetrakten*, s. 65 f.

Den egentliga tolkningssvårigheten i denna inskrift utgöres av runföljden 44—51 **karumbus**.

Brate diskuterar partiet i sina anteckningar (1916) och i *Svenska runristare*, s. 95. På sistnämnda ställe skriver han: »Platsen, där runstenen står, kallas Grundet, vilken benämning finnes på kartan över Länna sn. Förmodligen har en därefter uppkallad by, Grundby, fordom funnits på platsen, vars namn i uttalet övergått till Grumby (**karumbus**). Jfr Grundby, Vallby sn. Sö., Grumby SRP. n. 319 (1357), n. 2379 (1388), n. 2838 (1397), n. 3097 (1400), Grundby n. 98 (1371).» Det är naturligtvis icke alldeles omöjligt att tänka sig, att skrivningen i och för sig skulle kunna återge ett Grundby. Någon sådan by finnes dock icke i Roslagen, och tanken, att naturnamnet Grundet, numera namn på en lägenhet, skulle ha gett namn åt en försvunnen by, är icke tilltalande. Har det varit ett by-namn, måste »byn», för att få hedern att nämnas på stenen, ha varit betydande. Det förefaller föga sannolikt, att en sådan by skulle kunna försvinna spårlöst. Därtill kommer, att uttrycket **arfa karumbus** är högst påfallande, om man i det senare ordet vill, som Brate, se ett ortnamn. Under dylika omständigheter böra andra möjligheter prövas. I *Runinskrifter i Norrtäljetrakten* (s. 65 f.) har jag sökt visa, att skrivningen **karumbus** återger mansnamnet *Krumr* i genitiv (*Krums*). Som stöd för detta anföres följande: Den vackra runstenen U 579 Hårdnacka, Estuna sn, är med all sannolikhet också ett verk av Vidbjörns hand, och detsamma gäller troligen U 530 Norrtälje. De flesta av Vidbjörns karakteristiska ristaregenskaper återfinnas där. I U 579 finner man skrivningar som **uipabiarn** (i st. f. **uipbiarn**), **barupar** (i st. f. **brypr**) och **kupabiarnao** (i st. f. **kupbiarnar**). I U 530 finner man exempel på »inskott» av runorna **u** och **a**. Mansnamnet *Broddr*, som eljest ristas **brutr**, skrives nämligen i U 530 **burut** (ackusativ), och namnet *Holmfastr* skrives **hulmfastar**. Under sådana omständigheter har man rättighet att räkna med inskott av **a**- och **u**-runor, när man skall tolka den diskuterade runföljden **karumbus**. Man har rätt att hävda, att detta ord hos en ristare med »normalt» skrivsätt skulle ha fått utseendet **krumbs**. Då man här väntar ett mansnamn i genitiv, kan det knappast vara något tvivel om att ristaren har åsyftat det från västnordiskt område säkert styrkta namnet *Krumr*. Detta är identiskt med adjektivet *krum*, som bl. a. har betydelsen 'hopkrumpen, förkrympt' (om personer). Namnet kan ur betydelsesympunkt jämföras med det välkända, också i runsvenskan belagda, namnet *Krok*, som är samma ord som substantivet *krok*. Förekomsten av **b**-runan i **krumbs** förklaras som *p*-inskott mellan *m* och *s*, se S. B. F. Jansson a. a., s. 68.

525. Österlisa, Länna sn.

Pl. 111.

Litteratur: B. Einerstam, Rapport 1/11 1942 (ATA); S. B. F. Jansson, Rapporter 11/11 1942 och 29/6 1943 (ATA).
Äldre avbildning: S. B. F. Jansson, foto 1943 (ATA).

Tre delar av en runsten ha vid tre olika tillfällen påträffats vid Österlisa. Stenen, vars alla delar tyvärr icke kunde återfinnas, lagades och restes 1943 genom Riksantikvarieämbetets försorg. Runstenen står nu på en gårdstomt i Österlisa by, 25 m. N om Länna kyrksjös strandlinje, 100 m. ÖSÖ om mangårdsbyggnaden till den sydligaste gården i byn, 25 m. Ö om en öde-

50—45887. *Upplands runinskrifter*.

stuga. Om en vikingaled förbi Lisa se Jöran Sahlgren, *Vikingaleder genom östra Uppland* (i: *Lännabygden* 2, 1945), s. 27.

Grå granit. Höjd 1,46 m., bredd 0,83 m.

Inskrift:

... - **ftir** **suin** × **foþur** **sin** ... - - - - **n** - **usuns** × **au** - - **s** - - **p** - - ×

5 10 15 20 25 30 35

... æftir Svæin, faður sinn ...

»... efter Sven, sin fader ...»

Till läsningen: Av runan 1 återstår endast ett kort stycke nedtill. Intet sk efter 5 **n**. 10 **f** har förlorat övre delen. 11 **o** är säkert. Sk saknas efter 14 **r**. Av runan 17 **n** återstår endast ett kort stycke nedtill. Efter 17 **n** är stenen skadad; inskriften fortsätter på »mellanstycket» med spår av en hst (runan 18). Det bortfallna stycket kan beräknas ha mätt omkring 20 cm.; plats för 4—5 runor. Runan 20 har möjligen varit ett **i**; ojämnheten upptill är sannolikt ej spår av huggning. Runan 21 kan möjligen ha varit ett **u**. Också den följande runan är osäker. Runan 24 har tydlig **l**-bst, men har möjligen också ett svagt spår av bst åt vänster, alltså **l** eller **t**. Runorna 25 **u**—30 **a** äro säkra. I 31 **u** finnes en fördjupning, som sannolikt ej är huggen. Efter 31 **u** spår nedtill av två runor; 32 har möjligen varit **r**. 34 **s** har förlorat övre delen. Runan 35 har möjligen varit **k**. Av runan 36 återstår endast ett kort stycke nedtill. 37 **p** är skadat men jämförelsevis säkert. Runan 38 förefaller att ha varit ett **i**. Avståndet mellan 37 **p** och runan 39 är 12 cm., varför det har funnits plats för en runa mellan dem. Sannolikt har en runa (38) gått förlorad i brottet.

Tyvärr är inskriften så skadad, att det är omöjligt att rekonstruera den i sin helhet. Endast två runföljder äro säkra, nämligen 2—17 **ftir suin** × **foþur sin** och 25—31 **usuns** × **au**. Vad den senare inneburit, kan f. n. ej fastställas med någon säkerhet.

Om formen **foþur** med **o**-runa se U 492.

Bland Olof Celsius d. ä:s anteckningar och korrespondens rörande runor, som förvaras i Uppsala Universitetsbibliotek (R 554), finnes på en lös lapp en uppgift om en »sten» i Länna sn, som eljest är alldeles okänd: »J Länna Sochen i Roslagen är en sten att finna, emellan Länna Kyrk-Siö ändan och gundsön uti ett Skogz snår, som aldrig lär varit observerad, underrättelse der om kan man få i Länna Prästegård.» Denna sten har ännu icke kunnat uppsåras.

526. Frötuna kyrka.

Pl. 112.

Litteratur: E. Brate, *Anteckningar* 1916 (ATA); S. B. F. Jansson, *Runinskriftsinventering i Stockholms län* 1936 (ATA).

Två runstensfragment äro inmurade på utsidan av tornets västra mur, ovanför och t. h. om ingången till kyrkan. Det mindre stycket (B) sitter 4 m. och det större (A) 8 m. ovan marken. De båda fragmenten tillhöra med all sannolikhet samma runsten.

Ljusgrå granit. Mått: A 0,85 × 0,40 m.; B 0,64 × 0,35 m.